

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสหวิทยาเขตทัพหลวงแจ่งงาม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3
Operation of the Student Care and Assistance System of Thapluang-
Jangngam Consortium under Suphanburi Primary Educational
Service Area Office 3

¹กฤษณพิฐุณา ปรีक्षा, ²วิโรจน์ สุรสาคร, ³ธนกฤต รชตะศิริกุล

¹Kunthapicha Prueksa, ²Wirot Surasakhon, ³Thanakit Ratchatasirakul

¹⁻³สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

¹⁻³Department of Educational Administration, Faculty of Arts and Sciences,
Southeast Asia University

¹Corresponding author, e-mail: nookkunn@outlook.com

Received: May 03, 2026; Revised: May 12, 2026; Accepted: May 16, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสหวิทยาเขตทัพหลวงแจ่งงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูของสหวิทยาเขตทัพหลวงแจ่งงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำนวน 86 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็น มีค่าความเชื่อมั่น 0.896 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสหวิทยาเขตทัพหลวงแจ่งงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน รองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน (2) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสหวิทยาเขตทัพหลวงแจ่งงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 มีพหุแนวทาง ดังนี้ 1) ครูประจำชั้นทุกคนต้องทำการวิเคราะห์นักเรียนถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ว่ามาจากเรื่องใด เช่น จากตัวนักเรียนเอง หรือสภาพแวดล้อมแล้วนำข้อมูลมาจัดเก็บอย่างเป็นระบบ 2) มีการดำเนินการคัดกรองนักเรียนโดยใช้เครื่องมือและวิธีการโดยการแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา และมีแบบแผนในการในการช่วยเหลือนักเรียนรายกลุ่มตามความเหมาะสม อย่างเป็นระบบ 3) มีการจัดประชุมชี้แจงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อสร้างความเข้าใจนโยบายการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน 4) มีการจัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน และ 5) มีการจัดทำเอกสารการส่งต่อนักเรียนให้ถูกต้องตามขั้นตอนการส่งต่อนักเรียน

มีการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประสานความร่วมมือกันได้อย่างรวดเร็วในการช่วยเหลือและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

คำสำคัญ: ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน; สหวิทยาเขตทัพหลวงแจ่งงาม; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

Abstract

The purpose of this study was to study 1) the operational level of the student care and assistance system of Thapluang-Jangngam Consortium under Suphanburi Primary Educational service area office 3 and 2) Guidelines for developing the operation of the student care and assistance system Thapluang-Jangngam Consortium under Suphanburi Primary Educational service area office 3. The sample used in the study was teachers. Study at Thapluang-Jangngam Consortium under Suphanburi Primary Educational service area office 3, 86 people. The instrument used in the research was a questionnaire and structured interviews Statistics used in data analysis include frequency, percentage, mean, and standard deviation and content analysis.

The results of the research found that (1) The overall implementation of the student support system in Thapluang-Jaengngam Consortium was at a high level. When considering each aspect, the highest mean score was found in student problem prevention and resolution, followed by individual student recognition, while the lowest mean score was in student referral. (2) The guidelines for developing the student support system included multiple approaches 1) homeroom teachers should analyze students' problems by identifying their causes, whether from personal factors or environmental conditions, and systematically record the data 2) students should be screened using appropriate tools and methods and categorized into three groups normal, at-risk, and problematic with systematic assistance plans tailored to each group 3) meetings should be organized for all stakeholders to ensure a clear understanding of policies related to student problem prevention and resolution 4) operational manuals for preventing and solving student problems should be developed and 5) proper referral documentation should be established in accordance with procedures, along with building networks and coordination with relevant agencies to provide timely assistance and problem-solving.

Keywords: Student support system; Thapluang-Jangngam Consortium; Suphanburi Primary Educational Service Area Office 3

บทนำ

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการดำเนินงานที่กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงสาธารณสุขโดยกรมสุขภาพจิต ได้ร่วมกันวางรากฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนถือเป็นกลไกสำคัญในมิติการบริหารจัดการศึกษาที่มีพลวัต โดยอาศัยกลไกและขั้นตอนการขับเคลื่อนงานเชิงระบบที่มีโครงสร้าง ขั้นตอนการ

ปฏิบัติงานเชิงระบบและมาตรวัดเชิงประจักษ์ ในการขับเคลื่อนงานอย่างเป็นรูปธรรมและมีมาตรฐาน มีผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษาถือเป็น กลไกหลักสำคัญ (Key Drivers) ในการขับเคลื่อนงานดังกล่าว การผนึกกำลังความร่วมมือของทรัพยากรบุคคลและองค์กรภาคีทั้งในระดับบริบทภายในสถานศึกษาและภาคีเครือข่ายความร่วมมือภายนอก เพื่อสร้างเครือข่ายการสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดทุกแห่งจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผ่านการประยุกต์ใช้กลไกการดำเนินงาน 5 องค์ประกอบหลัก อันประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ปัญหาและการส่งต่อผู้เรียน ดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยั่งยืนได้รับการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อให้เป็นคนดี มีสุข และปลอดภัยจากสภาพสังคมปัจจุบัน มีผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563: 2)

สหวิทยาเขตทัพหลวงแจ่งงามมุ่งขับเคลื่อนกลไกการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีเป้าหมายหลักในการเสริมสร้างสุขภาวะและสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของผู้เรียน ผ่านการวางมาตรฐานการดำเนินงานที่เข้มแข็ง ควบคู่ไปกับการวางระบบกำกับติดตามและประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและตอบสนองต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการอย่างเป็นรูปธรรม อันนำไปสู่แนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ในปีการศึกษา 2568 พบว่า จากการติดตามประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน 4 มิติสำคัญ ได้แก่ 1) สภาพทางอารมณ์และพฤติกรรม 2) ความประพฤติทั่วไป 3) ภาวะสมานฉันท์และพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง และ 4) สัมพันธภาพทางสังคม พบว่าดัชนีชี้วัดในหลายส่วนยังคงปรากฏสภาวะกลุ่มเสี่ยงและปัญหาเชิงประจักษ์ ซึ่งส่งผลกระทบในวงกว้างต่อผู้เรียนทั้งในมิติทางตรงและทางอ้อม (รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาสหวิทยาเขตทัพหลวงแจ่งงาม ประจำปีการศึกษา 2567, 2568: 3)

ด้วยสภาพปัญหาดังกล่าว และผู้วิจัยเป็นผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงมีความตระหนักที่จะศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสหวิทยาเขตทัพหลวงแจ่งงามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสถานการณ์และระดับประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปัจจุบัน ตลอดจนการสังเคราะห์แนวทางการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสหวิทยาเขตทัพหลวงแจ่งงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เพื่อเสริมสร้างกลไกการบริหารจัดการให้สามารถขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างสัมฤทธิ์ผลและมีประสิทธิผลยิ่งขึ้น ซึ่งผลการศึกษานี้จะเป็นสารสนเทศที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาระบบการทำงาน และเป็นแนวทางปฏิบัติที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถประยุกต์ใช้เป็นฐานข้อมูลเชิงกลยุทธ์เพื่อปรับปรุงและเพิ่มสมรรถนะการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนให้มีความก้าวหน้าและทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสหวิทยาเขตทัพหลวงแจ่งงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสหวิทยาเขตทัพหลวงแจ่งงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยซึ่งประกอบด้วยประชากร กลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร คือ ครูโรงเรียนในสหวิทยาทัพหลวงแจเงงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2568รวมทั้งสิ้น 107 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนในสหวิทยาทัพหลวงแจเงงงามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำนวน 86 คนผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครซี และมอร์แกน (Robert V. Krejcie, and Daryle W. Morgan, 1970: 608) จากนั้น ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐาน และ ตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งในแต่ละตัวแปรมีองค์ประกอบดังนี้

1) ตัวแปรพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

2) ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559: 14-17) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2.2) ด้านการคัดกรองนักเรียน แบ่งเป็น 3 กลุ่มหลัก ดังนี้ (1) กลุ่มปกติ (2) กลุ่มเสี่ยง และ (3) กลุ่มมีปัญหา

2.3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน

2.4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน

2.5) ด้านการส่งต่อนักเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสหวิทยาเขตทัพหลวงแจเงงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

เครื่องมือฉบับที่ 1 มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสหวิทยาเขตทัพหลวงแจเงงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert Scales)

เครื่องมือฉบับที่ 2 มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)

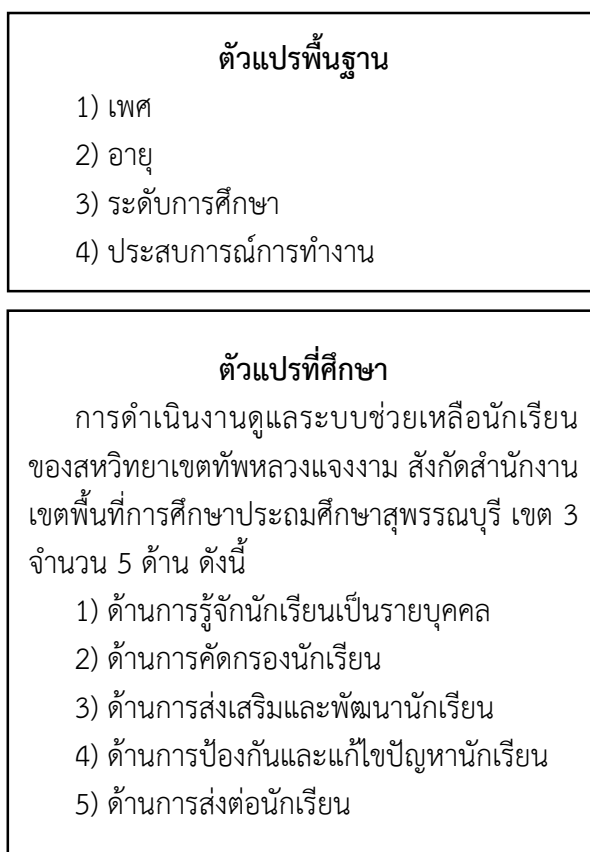
ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสหวิทยาเขตทัพหลวงแจเงงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยให้สอดคล้องกับกรอบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสหวิทยาเขตทพหลวงแจנגาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 มุ่งศึกษาการดำเนินงาน โดยจำแนกตัวแปรออกเป็น 2 ส่วนหลัก ดังนี้ (1) ตัวแปรพื้นฐาน ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) ประสบการณ์ทำงาน (2) ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน ซึ่งครอบคลุมมิติสำคัญของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559: 14-17)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์สร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย (Framework) ดังภาพ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559: 14-17)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสหวิทยาเขตทพหลวงแจנגาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 สามารถสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสหวิทยาเขตทพหลวงแจנגาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่าระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสหวิทยาเขตทพหลวงแจנגาม สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.19$, S.D.= 0.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ($\bar{x}=4.31$, S.D.=0.30) รองลงมา ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x}=4.29$, S.D.=0.28) และต่ำสุด ได้แก่ ด้านการส่งต่อนักเรียน ($\bar{x}=4.06$, S.D.=0.22)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสหวิทยาเขตทัพหลวงแจงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสหวิทยาเขตทัพหลวงแจงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 มีพหุแนวทาง ดังนี้ 1) ครูประจำชั้นทุกคนต้องทำการวิเคราะห์นักเรียนถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ว่ามาจากเรื่องใด เช่น จากตัวนักเรียนเอง หรือสภาพแวดล้อมแล้วนำข้อมูลมาจัดเก็บอย่างเป็นระบบ 2) มีการดำเนินการคัดกรองนักเรียนโดยใช้เครื่องมือและวิธีการโดยการแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา และมีแบบแผนในการในการช่วยเหลือนักเรียนรายกลุ่มตามความเหมาะสม อย่างเป็นระบบ 3) มีการจัดประชุมชี้แจงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อสร้างความเข้าใจนโยบายการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน 4) มีการจัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และ 5) มีการจัดวางระบบเอกสารหลักฐานการส่งต่อผู้เรียนที่ถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติ ควบคู่ไปกับการสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน เพื่อสร้างกลไกการช่วยเหลือที่มีภาวะตอบสนองอย่างฉับไวต่อสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสหวิทยาเขตทัพหลวงแจงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสหวิทยาเขตทัพหลวงแจงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย เนื่องจากการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยวิธีการที่หลากหลายและครอบคลุม มีการประเมินผลการดำเนินงานคัดกรองนักเรียนแต่ละภาคเรียน ครูมีการดำเนินงานติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่ม มีปัญหาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปรึกษาปัญหาเบื้องต้นอย่างจริงใจเพื่อใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน และครูสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองเมื่อมีการส่งต่อนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิตา ศุภรสุคนธ์ (2562) ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในบริบทของโรงเรียนวัดเฉลิมพระเกียรติ (พิบูลบำรุง) ซึ่งปรากฏผลการวิจัยในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรล อินธิแสง (2563) ที่ได้วิเคราะห์สภาพการดำเนินงานในสังกัด สพป. อุบลราชธานี เขต 5 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงมาตรฐานการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญเนตร มุลทองจาด และนุชนรา รัตนศิริประภา (2564) ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสหวิทยาเขต ท้าหลวงแจรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 มีพหุแนวทาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ดังนี้ 1) ครูประจำชั้นทุกคนต้องทำการวิเคราะห์นักเรียนถึงสภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ว่ามาจากเรื่องใด เช่น จากตัวนักเรียนเอง หรือสภาพแวดล้อมแล้วนำข้อมูลมา จัดเก็บอย่างเป็นระบบ 2) มีการดำเนินการคัดกรองนักเรียนโดยใช้เครื่องมือและวิธีการโดยการแบ่งกลุ่ม นักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา และมีแบบแผนในการช่วยเหลือ นักเรียนรายกลุ่มตามความเหมาะสม อย่างเป็นระบบ 3) มีการจัดประชุมชี้แจงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อสร้างความเข้าใจนโยบายการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน 4) มีการจัดทำคู่มือแนวทาง การดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และ 5) การพัฒนาระบบจัดทำฐานข้อมูล และเอกสารสารสนเทศการส่งต่อผู้เรียนให้สอดคล้องกับระเบียบปฏิบัติมาตรฐาน ควบคู่ไปกับการบูรณาการ ภาควิชาความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับความรวดเร็วในการประสานงาน และแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างทันทั่วถึง ทั้งนี้ ประเด็นดังกล่าวถือเป็นกลไกการดำเนินงานที่มีระดับ การปฏิบัติเฉลี่ยต่ำที่สุดในภาพรวมทุกมิติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดสำคัญที่สถานศึกษาต้องเร่งพัฒนา โดยเฉพาะในด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคลที่พบข้อมูลเชิงประจักษ์ว่า ครูมีการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน สรุปลงและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด จึงควรให้ครูประจำชั้นทุกคนต้องทำการวิเคราะห์ นักเรียนถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนว่ามาจากเรื่องใด เช่น จากตัวนักเรียนเอง หรือสภาพแวดล้อม แล้วนำข้อมูลมาจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า ครูมีการใช้ข้อมูลจากการเยี่ยม บ้านนักเรียนเป็นแหล่งข้อมูลในการคัดกรองนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด จึงควรมีการดำเนินการคัดกรอง นักเรียนโดยใช้เครื่องมือและวิธีการโดยการแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา และมีแบบแผนในการช่วยเหลือนักเรียนรายกลุ่มตามความเหมาะสม อย่างเป็นระบบ ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า ครูกำหนดนโยบายการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ที่ชัดเจนอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด จึงควรมีการจัดประชุมชี้แจงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อสร้าง ความเข้าใจนโยบายการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน พบว่า ครูมีการประเมินผลในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด จึงควรมีการจัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนและ ด้านการส่งต่อผู้เรียน พบว่า ครูการบันทึกผลการช่วยเหลือ หรือรายงานการส่งต่อผู้เรียนที่มีปัญหา ทั้งภายในและภายนอกอย่างเป็นระบบสถานศึกษาควรพัฒนาระบบสารสนเทศและจัดทำฐานข้อมูลการ ส่งต่อผู้เรียนให้เป็นไปตามระเบียบปฏิบัติมาตรฐานควบคู่ไปกับการสร้างภาคีเครือข่ายบูรณาการร่วมกับ หน่วยงานภายนอก เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการประสานงานและคลี่คลายปัญหาของผู้เรียนได้อย่าง ทันทั่วถึง ซึ่งแนวทางดังกล่าวมีความสอดคล้องกับข้อค้นพบของ สุจิตา พงษ์สวัสดิ์ (2561) ที่ระบุว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพนั้น ในมิติด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน โรงเรียน ควรให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างทักษะการสำรวจตนเอง เพื่อให้ผู้เรียน ตระหนักถึงศักยภาพและข้อควรพัฒนาของตน อันจะนำไปสู่การป้องกันและแก้ไขปัญหายังเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสหวิทยาเขตท้าหลวงแจรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนา ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ สหวิทยาเขตทัพหลวงแจรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ออกมา เป็นโครงการเพื่อให้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในการพัฒนา ดังนี้

1) จัดทำโครงการประชุมสัมมนาครู ซึ่งได้สังเคราะห์จากแนวทางการกำหนดนโยบายที่มุ่งเน้น ให้ครูประจำชั้นรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ถือเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเข้าใจ บริบทของผู้เรียน ควบคู่ไปกับการกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้กระบวนการดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนเป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอนและตรวจสอบได้

2) การจัดทำโครงการเสริมสร้างศักยภาพครูและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรากฐานจาก การ สังเคราะห์แนวทางการดำเนินการคัดกรองนักเรียนโดยใช้เครื่องมือและวิธีการโดยการแบ่งกลุ่ม นักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา และมีแบบแผนในการช่วยเหลือ นักเรียนรายกลุ่มตามความเหมาะสม อย่างเป็นระบบ

3) จัดทำโครงการส่งเสริมศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งได้สังเคราะห์การจัดทำ คู่มือแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนและการกำหนดมาตรการจัดทำ เอกสารหลักฐานการส่งต่อผู้เรียนที่ถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติ ควบคู่ไปกับการสร้างกลไกเครือข่ายความ ร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ อันส่งผลให้กระบวนการช่วยเหลือและแก้ไขอุปสรรคของ ผู้เรียนเป็นไปอย่างเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยการบริหารของโรงเรียนต้นแบบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

2) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาในภูมิภาคอื่น

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญเนตร มูลทองจาด และนุชนรา รัตนศิริประภา. (2564). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนวัดอุดมรังสี. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 12(2): 35-49.
- ธนิศา ศุภรสุคนธ์. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดเฉลิมพระเกียรติ (พิบูลบำรุง). *การค้นคว้าอิสระหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- สร้อย อินธิแสง. (2563). สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. *วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*.
- สหวิทยาเขตทัพหลวงแจรงาม. (2568). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาสหวิทยาเขตทัพหลวง แจรงาม ประจำปีการศึกษา 2567*. สุพรรณบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3.
- สุธิดา พงษ์สวัสดิ์. (2561). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี. *การค้นคว้าอิสระหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาการบริหารการศึกษา, คณะ ศึกษา ศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร*.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- Likert, R. (1932). *A Technique for the Measurement of Attitudes*. New York: Archives of Psychology.

